జ్ఞానము వలన మాత్రమే మోక్షము

4 వ శ్లోకము

పఠంతు శాస్త్రాణి యజన్తుదేవాన్

కుర్వన్తు కర్మాణి భజన్తు దేవతాః ।

ఆత్మైక్య భోధేన వినావిముక్తిః

న సిధ్యతి బ్రహ్మశతాన్తరేపి" ॥6॥

శాస్త్రాణి - శాస్త్రములను; పఠన్తు - అధ్యయనము చేయుదురుగాక; దేవాన్ - దేవతలను; యజన్తు - వైదిక కర్మలద్వారా తృప్తి పరచుదురుగాక; కర్మాణి - నిస్వార్థ కర్మలను;కుర్వన్తు - ఆచరింతురు గాక; దేవతాః - దేవతలను; భజన్తు - భజింతురు గాక; ఆత్మైక్యబోధేనవినా - ఆత్మైక్యజ్ఞానం లేక పోతే; విముక్తిః - మోక్షము; బ్రహ్మశతాంతరే పి - వందలకొలదిబ్రహ్మ కల్పములు గడచినా; న సిధ్యతి - సిద్ధించదు.

"శాస్త్రములనధ్యయనము చేయుదురు గాక ! వైదికకర్మలద్వారా దేవతలను తృప్తిపరచుదురు గాక. నిస్వార్థ కర్మల నాచరింతురు గాక ! దేవతలను భజింతురుగాక ! కాని ఆత్మైక్యజ్ఞానం కలుగకపోతే వందల కొలది బ్రహ్మ కల్పములు గడచినా ముక్తి సిద్ధించదు."

ముముక్షువులు అద్వైతవేదాంతము తప్ప న్యాయము, వ్యాకరణము మొ॥ వివిధశాస్త్రముల నధ్యయనం చేస్తే చేయుదురు గాక, ఎందుకంటే శాస్త్రాధ్యయనం మంచి విషయమే, కాని అది మోక్షాన్ని ప్రసాదించదు. వేదాధ్యయనం గూడ మోక్షాన్నివ్వదు. అది వేదమేమివ్వ గలదో అంతవరకు నిన్ను తీసుకువెళుతుంది. కానీ మోక్షానికది చాలదు. మోక్షం పొందటానికి వేదాధ్యయనం మాత్రం చాలదని ఆ వేదమే చెప్తుంది. వేదాంతాధ్య

యనం చేయాలి. వేదముల అంత్యబాగాన్ని - అందునా కేవలమధ్యయనం మాత్రం సరి పోదు; అక్కడేమి బోధింపబడుతున్నదో దానినర్థం చేసుకోవాలి.

ముండకోపనిషత్తు ఇలా బోధిస్తుంది - " రెండు విధములైన విద్యలను సంపాదింప వలెను - పరా మరియు అపరా". ఏ జ్ఞానముతో అక్షరబ్రహ్మను పొందుతారో అది పరా విద్య. ఈ జ్ఞానము వేదాంతశబ్దముల ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే అంతఃకరణవృత్తిద్వారా కలు గుతుంది. పదముల, వాక్యములరూపంలో నున్న ప్రమాణ మీజ్ఞానాన్ని ఉత్పన్నం చేయడం లో నిమిత్తమవుతుంది. ఐనప్పటికీ నిజానికి జ్ఞానాన్ని కలిగించేది మాత్రం అంతఃకరణ వృత్తి మాత్రమే. దానినే పరావిద్య అంటారు. ఉపనిషత్ శబ్దములు మాత్రం అపరా విద్య యే. వైదికకర్మలు మొ॥నవి సాధకుణ్ణి వేదాంతాధ్యయనం చేయటానికి సంసిద్ధుణ్ణి చేస్తాయి. మోక్షంకొరకు మాత్రం వేదాంతంలో చెప్పబడిన దానిని నీవర్థం చేసుకోవాలి. ఇతరములన్నీ కూడ వేదాంతాధ్యయనానికి అంతఃకరణను సంసిద్ధం చేస్తాయి. అదే ఈ శ్లోకంలోచెప్పబడింది.

"యజంతు దేవాన్" ఇంద్ర, వరుణ మొ॥ దేవతల అనుగ్రహం ప్రార్థిస్తూ వైదికకర్మలు చేయుదురు గాక. "యజంతు దేవాన్" అన్న మాటతో వైదిక కర్మలు సమస్తములు కలు పుకొని చెప్పబడినవి. ఈ కర్మలతో పాటుగా నూతులు త్రవ్వించటము, తటాకము లేర్పర చటము, దేవాలయములు నిర్మించటము లాంటి సమాజానికుపకరించే కార్యములు నీ హృదయకవాటములనుతెరిచేవిగా ఉంటాయి. ఈ కార్యములన్నీ ఉదారమైనవిగా పరిగణింపబడతాయి. సాధకులీకర్మలన్నీ చేయుదురుగాక - కుర్వంతు కర్మాణి - ఒక వ్యక్తి వైదికకర్మల ననుష్టించక పోవచ్చు కానీ శివ, విష్ణు మొ॥ దేవతలను పూజించుగాక - భజంతు దేవతాః.

ఇవన్నీ విహితకర్మలు, వీటిల్లో ఏవైనా చేయమని ముముక్షువులు ప్రోత్సహింపబడుతుం

టారు. కానీ బ్రహ్మాత్మైక్యజ్ఞానం కలుగకుండా ముక్తి లభించదు. - “ఆత్మైక్యబోధన వినా వి ముక్తిః న సిధ్యతి”. చిరకాలం వరకు అంటే నూరు బ్రహ్మలకాలంవరకు ఇవన్నీ నీవు చేస్తూండవచ్చు, ఐనప్పటికీ ముక్తి ప్రాప్తించదు. సృష్ట్యాదినుండి ప్రళయంవరకు బ్రహ్మ జీవితకాలం అదే సుదీర్ఘమైనది. ప్రతికల్పారంభంలో బ్రహ్మ మారుతుంటాడు. శాస్త్రమిక్క డ చెప్తున్నది - అటువంటి నూరుమంది బ్రహ్మల కాలంవరకు కర్మలు చేస్తూన్నప్పటికీ, “ఆత్మే బ్రహ్మ” అన్న ఐక్యజ్ఞానం కలుగనంతవరకు మోక్షం పొందలేరు.

ఐక్యమన్న పదము రెండువస్తువుల్ని కలపటం అన్న అర్థంలో వాడబడుతుంది. కాని వాస్తవానికి ఐక్యమంటే ఒకటిగా ఉండటం, ఏకత్వమే. ఉన్నది ఒకే ఒక ఆత్మ. జీవుడికి జీవుడికి మధ్య భేదం లేదు. జీవజగత్తులకు భేదం లేదు; జీవేశ్వరులమధ్య భేదం లేదు. ఈ ఐక్యజ్ఞానమే - అభేదజ్ఞానమే “ఆత్మైక్యబోధ” అని పిలువబడుతుంది. కాని “ఆత్మైక్య బోధ” అన్నమాట సాధారణంగా జీవేశ్వరుల ఐక్యజ్ఞానానికి వాడబడుతుంది. జగత్తు ఈశ్వరుని కంటె భిన్నంగాదు కాబట్టి.

“బోధ” అంటే - జ్ఞానము - గుర్తింపు. అందుచేత అది మనసులోనే కలగాలి. వేరెక్క డా కాదు. ఆత్మ ఎప్పడూ ఉన్నదే; ఎల్లప్పడూ ఒకే లాగ; నీకు తెలిసినా తెలియకపోయినా అది ఒకటే, అద్వయం. ఎలా కలకండ తనకు తెలిసినా తెలియకున్నా మధురముగానే ఉండునో అట్లే ఇది. సర్వమూ ఆత్మేకానీ అది దేనివలన బద్ధముకాదు. సర్వానికి అతీత మైనది. ఈ సత్యం గురించిన అజ్ఞానము తొలగాలి. జ్ఞానముద్వారా మాత్రమే అజ్ఞానం తొలగింపబడుతుంది. జ్ఞానం కొరకు నీవు సరియైన ప్రమాణాన్ని ఉపయోగించాలి. ప్రమాణమిక్కడ పదముల, వాక్యములరూపంలో ఉన్నది. దానినుపయోగించటం నీ చేతుల్లో లేదు. ప్రత్యక్ష, అనుమాన ప్రమాణముల నుపయోగించినపుడు నీవు జ్ఞాతవు. కానీ వేదాంతవాక్యములు గురువునుండి వస్తాయి. నీవు శబ్దములు వింటున్నావు కాని

అది ప్రత్యక్షప్రమాణము కాదు. 'మామిడిపండు' అన్న శబ్దము విన్నప్పడు నీవా పండుని నీ మనసులో చూస్తావు. అది అంతకుముందే చూడబడిన వస్తువు కాబట్టి, 'నిత్యము' అన్నప్పడు - అది చూడబడిన వస్తువు కాదు కాబట్టి - ఏ అర్థము స్ఫురించదు. ఆత్మ నిత్యము అన్నది - అర్థం చేసుకోవలసిన విషయము. నిత్యమైన ఆత్మ నీకు తెలిసిన తరువాత దాని సాక్షాత్కారం కలుగుతుంది అని కాదు. నిత్యమంటే ఏమిటో విప్పి బోధించక పోతే నీవు నిత్యత్వాన్నర్థంచేసుకోలేవు. అందుకే ఎవరైనా "స్వామీజీ, ఆత్మ నిత్యమని నాకు స్పష్టంగా తెలుసు. కానీ ఎలా సాక్షాత్కరించుకోవాలి." అనంటే, నేను చెప్పేది ఇది "మొదట నీ పొరపాటు నర్థం చేసుకో. నీకు కావలసిందల్లా ఆ సాక్షాత్కారమే నీవు నిత్య మనే పదాన్ని విన్నావు, కానీ దాన్నర్థం చేసుకోలేదు. అర్థం చేసుకున్నాననుకుంటున్నావు. కాని అది నిజం కాదు." అదేవిధంగా చైతన్యము అనంతము, దివ్యము, పరం, ఆధ్యాత్మిక ము మొ॥ పదములు సరిగా విప్పి ప్రకాశింపబడక పోతే అర్థవంతములు గానేరవు. అది పెద్ద సమస్య; నిజం ! శబ్ద ప్రమాణప్రయోగంలో పదములు గురువుద్వారా వాడబడ తాయి. ఆ వాడబడిన పదములు నేను ముక్తుడననే విషయాన్ని నేను చూడగలిగేట్లు చేయటానికే ఉద్దేశింపబడ్డాయి.

ఆత్మ స్వతఃప్రకాశము, కానీ అదే బ్రహ్మమని తెలియదు. ఇది తెలుసుకోవటానికి ప్రత్యక్ష అనుమానములు నిష్ప్రయోజనములు. శబ్దప్రమాణాన్ని, పదములను బయటనుండి తీసుకురావాలి. నీవు బోధింపబడే శబ్దాలను వింటున్నప్పడు పేరుకు మాత్రమే నీవు ప్రమాతవు. ఆ ప్రమాతయే "నీవే బ్రహ్మమ"ని చెప్పబడినప్పడు అతడు "నేను జ్ఞాతను" - అన్న స్థితిని వదిలివేయాలి. దేహేంద్రియ మనోబుద్ధుల సంఘాతముతో తాదాత్మ్యం చెందిన జ్ఞాతయే (ఆత్మ) జ్ఞానము కలిగినప్పడు లయించిపోతాడు. ఇతర ప్రమాణములన్నింటియందు జ్ఞాత జ్ఞేయవస్తువుతో సంబద్ధమైన కర్తగా కొనసాగుతూనే ఉంటాడు. ఇదే

“నేను బ్రహ్మ” మని చెప్పే శబ్ధప్రమాణానికి మరియు ఇతర ప్రమాణాలకు భేదము. ఇతర ప్రమాణములన్నిటిలోనూ ప్రమాత ఉంటూ ప్రమాణఫలాన్ననుభవిస్తూంటాడు. కాని ఇక్క డ ప్రమాత విశ్రాంతిగా ఆసీనుడై గురుబోధను వింటూంటే, ఆ బోధ ప్రమాతనే బ్రహ్మగా కరిగించేస్తుంది. కాబట్టి ఈ ప్రమాణము పూర్తిగా భిన్నమైనది. దీనిని చక్కగా ఉపయో గించాలి. అందుచేతనే శ్రద్ధ యిక్కడ చాలా ముఖ్యమౌతుంది. “ప్రమాణాన్ని నా మీద పనిచేయనిస్తున్నాన”న్న భావన నీకుండాలి. ఏవిధంగా నీవు వైద్యుణ్ణి నీకు శస్త్రచికిత్స చేయనిస్తావో, ఆతడిపై శ్రద్ధ ఉన్నది కాబట్టి, అదేవిధంగా ఈ ప్రమాణాన్ని నీపై పనిచేయ నివ్వడానికి నీకు శ్రద్ధ ఉండాలి.

ఆత్మ స్వతః వేద్యము; అలుప్తదృక్ - లోపించని చూపుకలవాడు, రెప్పకూడ వేయడు. సదా సాక్షియే. చూడబడే దానిని బట్టి మాత్రమే ఆత్మ సాక్షి. తన స్వరూపంలో అది శుద్ధచైతన్యమే. ఈ స్వతఃవేద్యమైన ఆత్మ బ్రహ్మము. అదే ఉపదేశము. ఈ బోధఫలితం గాఅంతఃకరణలో ఒక వృత్తి ఏర్పడుతుంది. అది అజ్ఞానాన్ని తొలగించి తాను కూడ తప్ప కుంటుంది. “ఇక్కడ ఉన్నదంతా నేనే” నన్న వృత్తియే ఆత్మైక్యబోధ లేదా అపరోక్ష జ్ఞానమ నబడుతుంది. అప్పుడప్పుడూ “అనుభవము” అనే పదాలు కూడ వాబడడుతుంటాయి. అవికూడ బోధకు ఫలమైన సన్నిహిత గుర్తింపునే తెలుపుతాయి. ఈ జ్ఞానం లేకుండా మోక్షం పొందలేవు.

కానీ ఆత్మైక్యబోధ మాత్రమే మోక్షాన్నిస్తుందని ఎందుకు నొక్కి చెప్తావు. సాధకులనేక మంది ఉన్నారు. వారి రుచులు భిన్నభిన్నమైనవి. కాబట్టి మోక్షం పొందడానికనేక మార్గాలుండాలి. కొంత మందికి పూజ చాలు; మరొకరికి ఆసనము ప్రాణాయామము మొ॥ మరికొంతమందికి మరొక సాధనము - అనేక పద్ధతులున్నవి; వాటిల్లో ఒక దాన్నెం దుకు మన మనుసరించకూడదు ? దీనికి సమాధానం - నిజం, నీకెన్నుకునేందు కవ

కాశములున్నవి. అనేక సాధనములు లభ్యమవుతున్నవి. ఈ వివిధములైన సాధనలన్నీ అనుష్ఠించవలసినవి, అందుచేత వాటిల్లో నీకెన్నుకునే అవకాశాలున్నవి. కానీ మోక్షవిషయంలో ఎన్నుకొనే అవకాశం లేదు. ఎందుకంటే సమస్య అజ్ఞానానికి సంబంధించినది. జ్ఞానం తప్ప మరేదీ అజ్ఞానాన్ని పటాపంచలు చేయలేదు. మరియు జ్ఞానము ప్రమాణము ద్వారా ఉత్పన్నమవుతుంది.

తరువాత శ్లోకము విభ్రాంతి స్థితిని పరిష్కరించడానికి వలసిన జ్ఞానసాధనం గురించి చెప్తున్నది:-

5వ శ్లోకము

> చిత్తస్య శుద్ధయే కర్మ న తు వస్తూపలబ్ధయే ।
> వస్తుసిద్ధివిచారేణ న కిఞ్చిత్ కర్మ కోటిభిః ॥ 11 ॥

కర్మ - కర్మ (కర్మాచరణము); చిత్తస్య - అంతఃకరణయొక్క; శుద్ధయే - శుద్ధి కొరకు మాత్రమే; తు - కానీ; వస్తు ఉపలబ్ధయే - వస్తువు (జ్ఞానం) పొందటానికి; న - కాదు; వస్తుసిద్ధి - వస్తు ప్రాప్తి; విచారేణ - విచారముద్వారా మాత్రమే; కర్మకోటిభిః - కోట్లకొలది కర్మల ద్వారా; న కిఞ్చిత్ - ఏ కొంచెం కూడ లభించదు.

> “కర్మ అంతఃకరణశుద్ధికి మాత్రమే; వస్తువు (జ్ఞానం) పొందటానికి కాదు. వస్తుసిద్ధి (జ్ఞానము) విచారము ద్వారా మాత్రమే కలుగుతుంది. కోట్లకొలది కర్మల ద్వారా ఏ కొంచెం జ్ఞానం కూడ కలుగదు”.

ఈ శ్లోకము జ్ఞానసాధనలో కర్మస్థానమేమిటో స్పష్టం చేస్తుంది. ఏ కర్మ ఐనా చిత్తశుద్ధి కొరకే నిర్దేశింపబడ్డదిగానీ జ్ఞానప్రాప్తికి మాత్రం కాదు. కర్మలంటే శాస్త్రవిహితకర్మలే గాని ఏ కర్మలైనా అనికాదు. నిషిద్ధకర్మలను వేరు చేస్తుంది. హోమములు, యజ్ఞములు, జపతపాదులవంటి ధార్మిక కర్మలు - మంచిని పెంచేవి. ప్రార్థనా యుక్తమైన కర్మలు.

జ్ఞానప్రాప్తి విచారముద్వారా మాత్రమే - వస్తుసిద్ధి విచారేణ, విచారమంటే పదముల, వాక్యముల రూపంలో ఉన్న ప్రమాణాన్ని విశ్లేషించటం, వస్తువు, ఆత్మ నీవే కాబట్టి...పొంద బడే ఉన్నది. కనుక ఆత్మజ్ఞానం పొందడమంటే ఆత్మ అంటే ఏమిటో చూడటమే. ఎవరైతే ప్రమాణాన్ని పరిశీలిస్తున్నాడో అతడే ఆత్మ; ప్రమాణమీ విషయాన్నతడికి తెలపాలి.

విచారవిషయము ఆత్మేనని ప్రమాణము కాదని స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవాలి. నీవు దర్పణంలోకి చూస్తున్నప్పడు నిన్నే చూస్తావు గాని దర్పణాన్ని చూడవు. నీ ముఖం చూచుకోవడాని కదొక్కటే మార్గము. మరో విధంగా చూచుకోలేవు. అదేవిధంగా నీవు శాస్త్రాన్నిగాని, శాస్త్రబోధనిగాని చూచేటప్పడు నిన్నేచూస్తున్నావుగాని, శాస్త్రాన్నిగాదు. శాస్త్రము దర్పణం లాగా ఉపకరిస్తుంది. సత్యజ్ఞానమేదైనా సమ్యక్ ప్రమాణముద్వారా లభిస్తుంది. గానీ మరే ఇతర సాధనముల ద్వారా కాదు. అందుచేతనే ఇక్కడ చెప్పబ డింది - "న కించిత్ కర్మకోటిభిః" శతకోటి కర్మలవల్లనైనా, కనీసం క్షణకాలం కూడ ఆత్మ దర్శనం కాదు.

ఇతరజ్ఞానముల వలెనే ఆత్మ జ్ఞానంకూడ జిజ్ఞాసువులో కొంత పూర్వసంసిద్ధత నాశి స్తుంది. ఆ సంసిద్ధత తెలుసుకోవలసిన విషయంపై ఆధారపడుతుంది. గణితశాస్త్రంలో పై చదువులు చదవాలంటే ప్రాథమిక గణితజ్ఞానం నీకుండాలి. కావలసిన సంసిద్ధత (పరిపక్వత) - ఆంతరంగిక ఎదుగుదల - తానన్వేషిస్తున్న దాన్ని గురించి కొంత అవగా హన - కొన్ని విషయాలు విన్నప్పడు నిజమే నన్నట్లుగా గ్రహించటం - మొ॥ ఆ సంసిద్ధత లో అంతర్గతమవుతాయి.

కర్మోపాసనల - పూర్వమాచరించేవి గానీ లేక వేదాంతశ్రవణం చేస్తూ అనుష్ఠించేవి గానీ - అంతఃకరణ సిద్ధంచేయటంకోసం ఉద్దేశింపబడినవి. వేదము మోక్షమార్గంలో ఉపకరించే విధములైన కర్మలను, ప్రార్థనలను, ఉపాసనలను బోధిస్తుంది. అవిమాత్రం

పుణ్యాన్ని ఉత్పన్నం చేస్తాయి. సంకల్పం సరియైనదైతే అవి మనస్సుని శుద్ధం చేయటంలో ఉపకరిస్తాయి. ఈ మానసికసంసిద్ధతనే రాగద్వేషములపట్టునుండి విడిపడట మంటారు. రాగద్వేషములు తమని నడిపించేట్లుగా కాక - తాము రాగద్వేషాల్ని నడిపేట్లుగా - ఎవరైతే ఉంటారో - వారి కీస్వాతంత్ర్యముంటుంది. అది కాలాన్ని వినియోగించటం లాంటిది. కాలాన్ని నీవు వినియోగించాలి - లేని పక్షంలో అది నిన్ను నడుపుతుంది కాలాన్ని నీవు వినియోగించుకుంటే నీ వెదుగుతావు; అలాకాక కాలం నిన్ను వాడుకునేటట్లయితే - కేవలం నీ వయసు పెరుగుతుంది. అదేవిధంగా రాగద్వేషాల్ని నీవదుపు చేయాలి. అప్పడే మనసు శుద్ధమవుతుంది - లేకపోతే అశుద్ధంగానే ఉంటుంది.

ఒకసారి మనసు భావోద్రేకాలనుండి విడివడితే, జీవితలక్ష్యం గురించిన వివేచనాశక్తి ఉద్భూతమవుతుంది. దాని గురించిన కొంత స్పష్టతేర్పడుతుంది. ఈ రీతిలో - వేదపూర్వభాగంలో విధింపబడిన ధార్మిక జీవనం - వివేకవైరాగ్యాదులకు మార్గమేర్పరచి - తద్వారా మోక్షేచ్ఛను గూడ కలుగచేస్తుంది. ఇక్కడ చెప్పబడిందదే. కర్మ - చిత్తశుద్ధి కొరకే, గాని, నిత్యప్రాప్తమైన వస్తువు - ఆత్మజ్ఞానం కొరకు- తద్వారా మోక్షంకొరకు కాదు.

6వ శ్లోకము

అతో విచారః కర్తవ్యః జిజ్ఞాసోరాత్మ తస్తునః ।

సమాసాద్య దయాసింధుం గురుం బ్రహ్మవిదుత్తమమ్ ॥ 15 ॥

అతః - అందుచేత; దయాసింధుమ్ - కరుణాసాగరుడైన బ్రహ్మవిదుత్తమమ్ - బ్రహవేత్తలలో నుత్తముడైన; గురుమ్ - సద్గురువును; సమాసాద్య - విధివత్ సమీపించి; ఆత్మవస్తున - ఆత్మ వస్తువు గురించిన; విచారః - విచారం చేయటం; జిజ్ఞాసోః - జిజ్ఞాసువు యొక్క; కర్తవ్యః - కర్తవ్యము.

“అందుచేత జిజ్ఞాసువు బ్రహ్మవేత్తలలో నుత్తముడు; కరుణాసాగరుడైన సద్గురువుని విధివత్ సమీపించి ఆత్మతత్త్వవిచారణ చేయాలి”.

నాకు కావలసింది మోక్షం; కనుక సాధన - మోక్షం కొరకే గాని - ఆత్మజ్ఞానం కొరకు కాదు. కానీ మోక్షానికి, వేదాంతంలో ప్రతిపాదింపబడిన ఆత్మజ్ఞానానికి - మధ్యనున్న సంబంధం స్పష్టంగా తెలియాలి. జ్ఞానము సాధనము; మోక్షము సాధ్యము. ఆత్మనిత్యముక్తమే. కాబట్టి, సాధనమైన జ్ఞానానికి సాధ్యమైన మోక్షానికిగల సంబంధాన్ని చర్చించినప్పుడు నిజానికక్కడ దూరమంటూలేదు. జ్ఞానానికి మోక్షానికి దూరంలేదు. ఆత్మనలా తెలుసుకోవటమే మోక్షము. కాబట్టి ఇక్కడ ఉన్నది కేవలం తెలుసుకోవటమే. అందులకై విచారణచేయాలి - విచార: కర్తవ్యః - విచారమంటే ఆత్రుత, వ్యధపడటం కాదు-పరిశీలించడం.

విచార స్వరూపమేమిటి ? ఒకరు చెప్తారు - “నేనెవరినని ప్రశ్నించుకో, లోపలినుండి సమాధానమొస్తుంద”ని. అంతరంగంలో సమాధానముంటే ముందేవచ్చి ఉండాలి ! ఇన్ని సంవత్సరములురానిది, ఇప్పుడెలా రాబోతున్నది ? ఒక వ్యక్తి తన గురించి అజ్ఞాని ఐతే, నేనెవరినని అడిగినంతమాత్రాన “నేను బ్రహ్మమన్న” జ్ఞానమతడు పొందబోవటం లేదు. ఎందుకంటే ఆత్మ బ్రహ్మమయే ఉన్నది. మరియు ఆత్మ మాట్లాడదు. అదేవిధంగా అంతరంగపు లోతులలోకి పోయినంతమాత్రాన ఆత్మని పొందలేరు. అలా అంతరంగపు లోతులలోకి వెళ్ళాలని ప్రయత్నించేవారే ఆత్మ. అనుభవించేదేదీ ఆత్మకంటె భిన్నంకాదు. ఇప్పడున్నదేదో అదే ఆత్మ - కాబట్టి తెలుసుకోవలసిన అవసరమున్నది. అందుకు కావలసిందల్లా ప్రమాణమే.

నా జీవితంలో సాధించతలచుకున్న ధ్యేయములను పరిశీలించినపుడు, నేనన్వేషిస్తున్నది వీటి ద్వారా సిద్ధించదని కనుగొంటాను. నేను క్షేమంగా లేను నేను సాధించతల

చినది కూడక్షేమకరం కాదు. క్షేమంగాలేని నేను క్షేమకరంగాని దేనితో కలసినా అదే స్థితి రెట్టింపవుతుంది.   గాని అభయస్థితి లభించదు. "నేను క్షేమంగాలేన"న్నది మౌలికభావన. కానీ శాస్త్రం చెప్తుంది. - "నేను, ఆత్మ - అభయస్వరూపమ"ని. ఆత్మకంటె భయరహితమైనది మరొకటిలేదు. శాస్త్రసారాంశము - "ఆత్మ వికారము చెందదు; కాబట్టి అది సదా అభయస్వరూపమే. ప్రపంచంలో ఏ మార్పు జరిగినా అది అవికారి ఆత్మమూలంగానే. ఆత్మ ఆధారము - ఇతరమంతా దానిపై అధ్యారోపణ మాత్రమే. ఏ వస్తువైనా స్థిరత్వాన్ని కలిగిఉందంటే - అది ఆత్మప్రసాదించిందే. కాలబద్ధమై మారుతున్న వస్తువులు కూడ, తాత్కాలికంగా స్థిరంగా నున్నట్లు గోచరిస్తుంది - అదికూడ ఆత్మసత్తాద్వారా లభించిందే. ఆత్మ అచల స్వరూపము.

ఆత్మ గురించి కొంత ఆపాతజ్ఞానం కలుగవచ్చు, పెద్దలనుండి వినటం ద్వారా లేక సారభూతమైన వాక్యాలు చదవటంద్వారా గానీ, జీవితం బాధామయంగా ఉన్నప్పటికీ - అప్పడప్పడూ క్షణికానందపు అనుభవాలున్నవి. ఆ క్షణాలలో వ్యక్తి - తననితాను - అధికప్రకాశంలో చూచుకోగలుగుతాడు, బాగా ఆశించదగిన ప్రకాశంలో. అందుచేత అతడికి తనను గురించి మరో దృష్టి అవగాహన ఏర్పడుతుంది. తానాశించేదృష్టి - తానున్న స్థితినుండి ఉన్నతంగా ఉండగలిగే - లేదా పూర్తిగా ముక్తుడయ్యే -అవకాశాన్ని చూస్తాడు. అప్పడెవరైనా ప్రవచనంలో "నీవు ముక్తుడవే" నని చెప్తే అది నిలుస్తుంది. నీ కదిచాలు; నీవు లేచివెళ్ళిపోవు; ఉండి వినాలనిపిస్తుంది. సుఖానుభవక్షణాలలో ఏర్పడిన అంతర్ముఖత్వం మూలంగా ఆ బోధ నీకు సంగతమైన దనిపిస్తుంది. ఈ అనుభవాలే లేకపోతే, ఆరంభంలో బోధతో, సంబంధమేర్పడేదికాదు. ఆదిలోనే బోధతో సంబంధమేర్పడకపోతే తరువాత మరెప్పడూ నీకు కలుగబోదు. గురుబోధ నీ సుఖదుఃఖాను భవాలన్నిటినీ

విశ్లేషిస్తుంది. ఆ విధంగా బోధతో నీవు సంబంధం పెట్టుకుంటావు. ఈ సంపర్కం మూలంగానే ఎవరైనా జిజ్ఞాసువవుతారు. తనని తాను తెలుసుకోవాలని కోరుకుంటారు.

తనని తాను తెలుసుకోవాలనే కోరిక సామాన్యమైనది కాదు. వ్యవహార యోగ్యంగా నడిచే వ్యక్తులకది వెఱ్ఱితనంగా కూడ అనిపిస్తుంది. “నన్ను నేను తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నాన”ని - అటువంటి వారికి చెప్పటం కూడపరిణతిరాహిత్యంతో మాట్లడటం అనిపిస్తుంది - బుద్ధివికాసం లేదని సూచిస్తుంది. బుద్ధిపరిణతి లేనివా రీజ్ఞానం పొందలేరు. స్వస్వరూపం తెలుసుకోవటమన్నది ప్రశాంతమైన పని. ఇది నీ వెంతనిశ్చలంగా ఉన్నావో నన్నదానిమీద - మరియు నీ ప్రయత్నం ఎంత పరిణతితో కూడినదోనన్న దానిమీద ఆధారపడుతుంది. త్వరపడి బలవంతంగా ముందుకు సాగించలేవు. గులాబి మొగ్గని పుష్పంగా వికసించమని నీవు బలవంతం చేయలేవు. ఒక్కొక్కరేకుని చేతులతో విడదీయవచ్చు కానీ అదృష్టహస్తముల ద్వారా తెఱువబడిన దానికంటె ఈ పుష్పం తప్పకుండా భిన్నంగా ఉంటుంది. ఆ చేతులు మొగ్గను నిశ్శబ్దంగా వికసింపచేస్తాయి తమకు అవసరమైన సమయాన్ని తాము తీసుకుంటూ, అదేవిధంగా ఆత్మను తెలుసుకోవటం కూడ కృపాపూర్ణమైన శ్రుతిమాత హస్తములక్రింద జరిగే ప్రశాంతగంభీరమైన వికసనవిధానమే.

జిజ్ఞాసువు తనస్వరూపాన్ని - విచారించే వాని లోపల తత్త్వాన్ని - తెలుసుకోవాలంటే తనమీద తానొరిగి పోయినట్లుగా ప్రశాంతంగా శ్రుతిబోధకనుకూలుడై ఉండాలి. ప్రత్యక్ష - అనుమానాలవంటి ఇతర ప్రమాణములు శ్రుతిబోధకనుకూలుడై ఉండాలి. ప్రత్యక్ష - అనుమానాలవంటి ఇతర ప్రమాణములు ప్రమాతృస్వరూపాన్ని తెలుసుకోవటానికి ఉద్దేశించబడినవి కావు. అవి ప్రమాతవిషయీకరించగలిగిన వస్తువులను తెలుసుకోవటానికి ఉపకరిస్తాయి.

ఆత్మ ప్రత్యగాత్మ అంటే అంతరాత్మ అని పిలువబడుతుంది. నీవు విషయీకరించలిగిన ప్రతి వస్తువులోనూ ఉన్నది. అది కర్తయొక్క స్వరూపమే ఇక్కడ కూడ పొరబడుతుంటారు. 'లోపల' అన్నపదం తికమక పెట్టి విభ్రాంతినికలుగజేసి అంతరంగపు లోతులలో ఎక్కడో ఆత్మ ఉన్నదనే నిర్ణయానికొస్తారు. దాన్ని కనుగొనటానికి నదిలో దూకినట్లుగా ఆ లోతులలోకి పోవాలని భావిస్తారు. ఈ ప్రత్యగాత్మకు స్థానాన్ని గూడ ఇస్తారు. హృదయానికి కుడివైపునని, అదే వ్యక్తి ఆత్మ సర్వవ్యాపకమని కూడ చెప్తారు. సర్వవ్యాపకమైన ఆత్మ సర్వత్రా లభించవలదా ? అంతే గాక అది నిత్యమైతే ఇప్పడుండాలి! అది లేదన్నదెప్పడూ లేదు. అంతరంగపులోతుల్లో ఉంటే మాత్రం అది నిత్యము కాదు, సర్వవ్యాపకం కానేరదు. కాబట్టి ప్రమాతృ ప్రమాణములద్వారా విషయీకరించే విషయాలను దృష్టిలో నుంచుకొని 'ప్రత్యక్' అన్న పదం వాడబడ్డది. మరి ప్రమాతృత్వము ఆత్మచేత పొందబడిన ఒక అవస్థ. ప్రమాతలోని స్వరూపం కేవలం తెలుసుకోవలసిన విషయమే. అది బ్రహ్మమై ఉన్నది. దీన్ని నీవర్థం చేసుకోవాలి. అంతరంగపు లోతులలోకి, దూకటం ద్వారా "నేనే బ్రహ్మన" ని పరిచయం చేసుకోవటానికి ఆత్మ ఎదురుచూస్తున్నట్లుగా నీవేమి కనుగొనవు.

ఆత్మ స్వతఃప్రకాశ మైనదైనా ఆ విషయంలో ఎంతో తికమక ఉంది. ఈ విభ్రమను సరిచేయటానికి విచారణద్వారా ఆత్మజ్ఞానం పొందాలి. ఈ విచారానికి నీకు శ్రుతితప్ప అన్య ప్రమాణము లేదు. కనుక నీవు శాస్త్రమునధ్యయనం చేయాలి - కానీ స్వతంత్రంగా కాదు. ఎందుకని ? వేదభాషయైన సంస్కృతజ్ఞానం నీకున్నా - శ్రుతిని నీవు స్వతంత్రంగా చదివితే - నీకు తెలిసినంత పరిధిలోనే అర్థంచేసుకోగలవు. నీకు తెలిసిన దానిని మించి నీవు చూడలేవు. ఇప్పడు నీకు తెలిసినదానికంటె కొంచెం ఎక్కువగా తెలియవచ్చు కానీ "కొంచెం అధికమన్నది" చాలదు. నీకేం కావాలంటే - శాస్త్రం బోధించే

విషయం తెలిసినట్టి మనస్సు (జ్ఞానవృత్తి) నీకు కావాలి విషయం నీకు ముందే తెలిస్తే శాస్త్రమక్కరలేదు. నీకు తెలియక పోతే శాస్త్రము తెలిసిన వ్యక్తి నీకు కావాలి - దాన్ని నీకు విశదీకరించడానికి.

ఎవరైనా వాదించవచ్చు - "అతడు జ్ఞానం పొందగలిగితే నేను కూడ పొందగలను" అని. నిజమే. కానీ అతడాజ్ఞానాన్ని మరోవ్యక్తి (వ్యక్తుల) నుండి పొందాడు. ఈ గురువుల గొలుసు / వరుసకు ఆదిలో బాహ్యసహాయం లేకుండా ఈ జ్ఞానంపొందిన వ్యక్తంటూ ఒకరుండాలి. ఆ వ్యక్తి భగవానుడే. ఆదిలో భగవానుని చేతనే ఈ జ్ఞానము ప్రకటింపబడి ఉండాలి.

ఎవరైనా భగవద్గీత నర్థం చేసుకోవాలనుకున్నారనుకోండి, భగవానుని బోధలో ప్రతి శ్లోకాన్ని వారర్థం చేసుకోవాలి. సంపూర్ణంగా భగవదుపదేశాన్నర్థం చేసుకుంటే తప్ప ఏ శ్లోకమూ పూర్తిగా అర్థంకాదు. శ్లోకం తరువాత శ్లోకంగా ప్రతిశ్లోకాన్ని అర్థం చేసుకోకపోతే పూర్ణబోధకాదు. ఈ అన్యోన్యాశ్రయ దోషాన్ని తొలగించటానికి, తెలియవచ్చునని భావించిన వ్యక్తి సమీపించాలి. అందుకే చెప్పబడింది, "సరియైన భావంతో గురువుని సమీపించి తెలుసుకుందురుగాక" అని.

గురువుకుండవలసిన లక్షణములు ఏవి ? అతడు కరుణాసముద్రుడు; బ్రహ్మవేత్తలలో నుత్తముడు. అజ్ఞానాన్ని అదృశ్యం చేసేవాడు గురువు. ఆత్మే బ్రహ్మమని తెలిసినవాడు బ్రహ్మవిద్ అని పిలువబడుతాడు. ఇక్కడ ఉత్తమ అంటే - గొప్ప అనికాదు. అపరిచ్ఛిన్న బ్రహ్మను తెలిసినవారిలో - ఎవరూ - ఎవరినీ మించి గొప్పవారు కారు. వారిలో ప్రతి ఒక్కరూ - "నేనే బ్రహ్మమని" తెలిసినవారే. కాబట్టి ఉత్తముడంటే - బ్రహ్మవిత్తని గుర్తింపబడ్డవారు. (బ్రహ్మవిదుడవటంవల్ల ఉత్తముడని పిలుబడేవాడు - అనువాదకుడు)

బ్రహ్మవేత్త మొదట్లో ఎలా గుర్తింపబడతాడు ? శిష్యుల మాటలు నీవు ప్రమాణంగా స్వీకరించలేవు. ఎందుకంటే - ప్రతిశిష్యుడు "మా గురువుగారు అవతార పురుషుడ" నే చెప్తాడు. కనుక బ్రహ్మవేత్తను గుర్తించడం కష్టమే. ఒక వ్యక్తి శ్రోత్రియుడో కాడో నీవు గుర్తించగలవు. ఇక్కడ 'గురు' వన్న పదం శ్రోత్రియుడుగాను - బ్రహ్మవిత్' పదము బ్రహ్మనిష్ఠుడుగాను - తీసుకోవచ్చు. "ఎవరి నిష్ఠ ఐతే (పరాయణత) బ్రహ్మజ్ఞాన సాధనలో తప్ప - మరిదేనియందునూ లేదో "అతడిని - బ్రహ్మనిష్ఠుడనిచెప్పచ్చు అంటే - అతడు జ్ఞానానికే పూర్ణంగా అంకితమైనాడు. మరేదీ పట్టనటువంటి సన్యాసి అతడు. ఒకడికి కేవలం జ్ఞానపరాయణత ఉందా లేదా అనేది సులువుగా కనుక్కోవచ్చు. బ్రహ్మనిష్ఠుడే ఇక్కడ "బహ్మవిదామ్ ఉత్తమః" అని చెప్పబడ్డాడు. నీ అజ్ఞానాన్ని తన బోధద్వారా తొలగించగలడో లేదో అనే దానిద్వారా అతడు గురువు అవునా కాదా అని పరీక్షించుకోవచ్చు.

జ్ఞానముండి కూడ బోధించని మహాత్ములు చాలా మంది ఉన్నారు. ఒక బ్రహ్మవిదుడు ఎందుకు ఉపదేశించాలి అంటే - కారణం ఏదీలేదు. తాను బ్రహ్మమని తెలుసు, నీవు కూడ బ్రహ్మమని అతడికి తెలుసు. కాబట్టి అతడి దృష్టిలో నీకు సమస్యే లేదు. కాని నీ దృష్టిలో నీకు సమస్య ఉన్నది. నీకు సమస్య ఉన్నదని గురువంగీకరించాలి. ఇదే గొప్ప విషయం, తరువాత సమస్యను పరిష్కరించాలి. పైగా అది నిజమైన సమస్య కూడ కాదు. అది, అజ్ఞానసర్పము - అంటే ఊహించుకున్న సర్పము - కాటువేయటం వలన ఏర్పడిన సమస్య. నిజమైన సర్పం కాటువేస్తే అతడికి వెంటనే సహాయం కావాలి. నీ కతిముఖ్యమైన పని ఉన్నా, దాన్ని వదిలివేసి ఆ వ్యక్తిని వైద్యానికై తీసుకువెళ్ళాలి. దీనికై నీకు దయ కావాలి. మరి నిన్ను సహాయమడిగే వ్యక్తి తాటిపై చూచిన కల్పిత సర్పకాటు తిన్నవాడైతే - అతడికి నిజంగా పాముకాటు సమస్యలేదు. ఐనప్పటికీ - తనకి గంభీరమైన సమస్య ఉందని భావిస్తాడు. అతడికి సహాయం కావాలి - నీ సహాయం కావాలి.

నిజంగా సమస్య లేదని తెలిసికూడా, అతడికి ఉన్నదన్నట్లు అంగీకరించి ఆ సమస్యను అతడుపరిష్కరించుకొనటానికి నీవు సహాయం చేయాలి. దీనికి నీవైపునుండి అధికంగా కరుణ అవసరము. గురువు నిజంగా కరుణాసముద్రుడు కావాలి. అతడి దృష్టిలో నీకసలు సమస్యే లేదు. అతడు “నీకే సమస్య లేదయ్యా ! శోకించవలసిన అవసరం లేని దానికి నీవు శోకిస్తున్నావ”ని అంటే అది సరిపోవాలి. కాని సంవత్సరాలపాటు, రోజుల తరబడి, పాతాలమీద పాతాలు, అంటే చెప్పిందే చెప్పాలి. ఏదో ముందుకు సాగుతున్నట్లు చెప్పతూ ఉండాలి. మరల మరల బోధించాల్సిన అవసరం ఏర్పడుతుంది. పునః పునః బోధించాలంటే అతడికి సముద్రమంత కరుణ ఉండాలి ! అటువంటి సద్గురువుని చేరి జిజ్ఞాసువు వస్తువిచారణ చేయాలి.